

Elkésett ember

Időpont: Szentháromság utáni 1. vasárnap, 1956. június 3.

Alapige: Lukács 16,19-31.

Vala pedig egy gazdag ember, és öltözik vala bíborba és patyolatba, mindennap dúsan vigadozván: És vala egy Lázár nevű koldus, ki az ő kapuja elé volt vetve, fekélyekkel tele. És kíván vala megelégedni a morzsalékokkal, melyek hullanak vala a gazdának asztaláról; de az ebek is eljövén, nyalják vala az ő sebeit. Lón pedig, hogy meghala a koldus, és vitették az angyaloktól az Ábrahám kebelébe; meghala pedig a gazdag is, és eltemették. És a pokolban felemelé az ő szeméit, kínokban lévén, és látá Ábrahámot távol, és Lázárt annak kebelében. És ő kiáltván, monda: Atyám Ábrahám! könyörülj rajtam, és bocsásd el Lázárt, hogy mártsa az ő ujjának hegyét vízbe, és hűsítse meg az én nyelvemet; mert gyötrettetem e lángban. Monda pedig Ábrahám: Fiam, emlékezzél meg róla, hogy te javaidat elvetted a te életedben, hasonlóképen Lázár is az ő bajait: most pedig ez vigasztaltatik, te pedig gyötrettetel. És mindenekfelett, mi köztünk és ti közöttetek nagy közbevetés van, úgy, hogy a kik akarnának innét ti hozzátok általmenni, nem mehetnek, sem azok onnét hozzánk át nem jöhetnek. Monda pedig amaz: Kérlek azért téged Atyám, hogy bocsásd el őt az én atyámnak házához; Mert van őt testvérem; hogy bizonyágot tegyen nékik, hogy ők is ide, e gyötrelemnek helyére ne jussanak. Monda néki Ábrahám: Van Mózesök és prófétáik; hallgassák azokat. Ama pedig monda: Nem úgy, atyám Ábrahám; hanem ha a halottak közül megy valaki hozzájok, megtérnek! Ő pedig monda néki: Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki a halottak közül feltámad.

A bibliai gazdag nagyon ellenszenves alak. Úgy él a köztudatban, mint szívtelen, pöffeszkedő alak, aki már azt sem tudja, hogy sok ruhája közül melyiket vegye fel s asztalára milyen ínyenc falatokat tálaltasson, de a kapuja előtt fetregő szegény koldusra egy rongyot sem hajlandó vetni s az asztaláról lehulló morzsákat is sajnálja tőle. Kutya egy ember – mondanák ma rá. A valóságban azonban még a kutyákban is több szánalom van, mint benne, mert azok legalább nyalogatják a koldus sebeit, a gazdag azonban rá sem néz.

Nem egészen bizonyos, hogy a gazdag embernek ez a köztudatban élő képe s a példázatban megrajzolt arca azonos. Az bizonyos, hogy a példázat is úgy rajzolja meg, mint e világba beleszerelmesedett embert. A világ gyönyörűségein kívül mással nem törődik, sem a lelkével, sem a más nyomorával. Arra azonban nincs elég adat a példázatban, hogy úgy beszéljünk róla, mint tudatosan kőszívű emberről. Sokkal mélyebb üzenete van ennek a példázatnak, sem minthogy ki lehetne meríteni a szegények támogatására vonatkozó erkölcsi felhívással.

1. A bibliai gazdag bizonyos tekintetben követendő példa.

Példás a bűnbánata. Mikor Ábrahámot arra kéri, hogy küldje el testvéreihez Lázárt, „hogyan bizonyítsd nekik, hogy ők is ide, a gyötrelemnek helyére ne jussanak” /28. v./, ebben benne zokog minden bűnbánata. Ez a bűnbánat példás abban, hogy egész élete fölött mond ki benne kárhoztató ítéletet. Nem egyes bűnök gyöttrik. Nem azon sópánkodik, hogy mit vétett Isten és Lázár ellen, hanem azt fájlalja, hogy elrontotta a maga életét, meg a szeretteiét is. Példás a bűnbánata abban is, hogy nem csupán eltitkolt érzés, hanem nyílt vallástétel. Nem fékezi őt sem tekintélyének féltése, sem a mások előtt való szégyenkezés, gátlás nélkül tör elő belőle, jön nyilvánosságra a bűnbánata a bűnvallásban.

Példás az Isten után való vágyódása is. Világosan látja, hogy azért rontotta el egész életét, mert nem törődött Istennel. Most tudja csak, hogy ha csak annyit kapna is Isten világából, amennyi egy vízbemártott emberi ujjon marad a vízből, annyi is elég volna ahhoz, hogy mennyé váljék tőle a pokol.

Példás az alázata is. Nincs benne már semmi abból a gögből, mely egykor úgy lenézte Lázárt. Most boldog lenne, ha a koldus ujjá végigsimítaná kicserepesedett ajkát. Nincs benne már semmi a régi telhetetlenségéből. Aki hatalmas serlegekből itta valamikor a gyöngyöző bort, most egy csepp vízért is hálás lenne. Nincs benne semmi a régi parancsolgatásból. Aki valamikor nyüzsgő szolgálhatnak parancsolt kemény, kurta szavakkal, most kér, sőt könyörög, mint aki tudja, hogy kegyelem az, ha kap. /24. v./

Példás az imádsága is. Nem gyermekkorában betanult versikét mondogat. Nem imakönyvből keresi ki mondanivalóját. A saját szavaival imádkozik. A szavak mögött nemcsak mondatokat formálni tudó esze van, hanem a szíve is. Kiált. /24. v./ Imádsága nem kegyességi gyakorlat, hanem létsikoltás. És miért imádkozik? Istennel való közösségért, lelkéért, testvérei üdvösségéért. Lehet-e ezeknél méltóbb imatárgy?

Példás a hite is. Hisz abban, hogy Istennek minden lehetséges. Hiszi, hogy még a pokolból is van szabadulás. Hiszi, hogy a mennyből vezet út a pokolba, sőt vissza a földi létbe is. Hiszi, hogy Ábrahám kebelének nyugodalmából vissza lehet jönni e földre bizonyágtévő missziói munkára.

És példás a missziói felelősségérzete is. Ránehezedik szívére őt testvérének üdvössége, s mindent el szeretne követni azért, hogy megmentse őket. Még csodát is kér ennek érdekében. Azt kéri, hogy Lázár útján hadd kapjanak üzenetet a pokolból, felhívást arra, hogy térjenek meg.

2. Mindennek dacára a bibliai gazdag elrettentő példa.

Megszégyenítően példás számunkra a bűnbánata, Isten után való vágyódása, alázata, imádsága, hite és missziói felelősségérzete, csak az a baj, hogy mindezzel elkésett. Halála előtt kellett volna meglátnia, hogy elrontotta az életét, kellett volna keresnie Istent, az alázat, imádság, hit és bizonyágtétel útját. Halála előtt kellett volna megtérnie. Halál után hiába tér meg az ember Istenhez, Isten nem tér meg már akkor hozzá. Mindennek rendelt ideje van e világon s a megtérés rendelt ideje e földi élet. A gazdag ember példája elrettentő példa arra, hogy végzetesen le lehet késni a megtérésről s az üdvösségről. Talán 24 órával pokolbeli megtérése előtt még üdvösségre térhetett volna meg. Talán még egy félórával azelőtt is megtalálhatta volna a szabadulás útját, de eszébe sem jutott. Érted most már, hogy miért sürgeti a biblia mindig a megtérést? Miért követeli ma és miért nem engedi holnapra halasztani? Azért, mert minden késlekedés a végleges elkésés kockázatát rejti magában. Siess, mert az idő hamar lejár! A gazdag sem gondolta talán, hogy olyan hamar lejár életideje. Az ige csak egyszerűen így mondja: „Meghala pedig a gazdag is.” /22 .v./ Talán egész hirtelen köszöntött be hozzá. A dúskálódó élet mindig halálveszélyes. Te sem tudod, mennyi a kiszabott időd.

A megtérés lehetőségét azonban nemcsak a testi halál szakíthatja meg, hanem a lelki halál is. Az Ap. Csel. könyvének 24. fejezete mondja el Pál kihallgatását Félix tisztartó és zsidó származású felesége, Druzilla előtt. Előbb Félix hallgatja ki őt, de mikor a halottak feltámadásáról szól Pál, félbeszakítja a kihallgatást és „elhalasztá dolgukat”. /22. v./ Egynéhány nap múlva felesége jelenlétében folytatja a kihallgatást, de mikor Pál igehirdetése nagyon elevenbe kezd vágni, amikor igazságról, önmegtartóztatásról és az eljövendő ítéletről szól, megrémül s újra elhalasztja a tárgyalást azzal, hogy „Mostan eredj el; de mikor alkalmatosságom lesz, magamhoz hívatlak téged.” /25. v./ Beszélget is még párszor Pállal, de nem rémül meg többé. Csak pénzforrásnak és diplomáciai eszköznek tekinti már az apostolt. Addig halogatta a komoly beszélgetést, míg végül is lekéselt a rendelt időről. Szíve megkeményedett s beállott a lelki halál. Ragadd hát üstökön az alkalmat, mikor gerjedez a szíved, mert lekéshetsz az üdvösségedről!

A megtérés lehetőségét azonban nemcsak a testi, vagy lelki halál szakíthatja meg, hanem van úgy, hogy Isten egy egész vidéktől, vagy egy egész közösségtől elveszi egy időre az evangéliumot. Mikor a korinthusi zsidók szembehelyezkednek az evangéliummal, Pál ruháit megrázva, így szól hozzájuk: „Mostantól fogva a pogányokhoz megyek”. /Csel. 18,6./ Isten meglátogatási ideje tehát vándorol. Ma itt van, holnap talán már másutt zúg az ébredés titokzatos szele. Vigyázz! Sosem tudod, mikor van az idő lejárában. Szűkül a lehetőség. Becsüld meg s áron is megvedd az alkalmakat! Ne késlekedj, mert elkészhetel!

3. Lehet-e ezért az elkésésért felelőssé tenni a gazdag embert? Ennek a kérdésnek a vizsgálata mutatja meg, hogy a gazdag ember elgondolkoztató példa is.

Ábrahám világosan megmondja a gazdagnak: „Van Mózesük és prófétáik; hallgassák azokat”. /29. v./ Istennek figyelmeztető és eligazító beszéde tehát rendelkezésre állott a gazdag embernek, meg a testvéreinek is. Miért nem hallgattak rájuk? Akkor nem következett volna be a végzetes elkésés. De hát Isten igéjét túl közönségesnek tartották s nem vették komolyan. Valami rendkívüli kellett volna nekik ahhoz, hogy megtérjenek. Istennek külön, csupán őhozzájuk küldött rendkívüli követe, egy, a halálból visszatérő szellem, aki kísértetiesen megkopogtatja éjfélkor az ablakukat és síri hangon elmondja: Üzenetet hoztam a pokolból. A testvéretek azt üzeni, hogy nagyon rossz a pokolban, térjetekek tehát meg, hogy ti is oda ne kerüljetekek! Mindezek azonban hiábavaló várakozás. Isten az igéjével akar megtéríteni. Jól gondold meg tehát, hogy milyen sors vár arra, aki nem veszi komolyan Isten igéjét és annak hirdetését!

A gazdag embernek lehetett volna találkozása Isten igéjével, de nem élt vele. Ekkor Isten kényszerítette őt Isten fiai egyikével való találkozásra. Kapuja elé vetette Lázárt, a hívő koldust, kinek már a neve is bizonyágtétel volt. Lázár ugyanis azt jelenti: Isten az én segítségem. Istennek állandó munkamódszere az, hogy ha valaki elzárkózik az írott és hirdetett ige elől, annak útjába hoz valakit eléje, aki éli Isten igéjét. A mások üdvösségéért mindig hajlandó feláldozni a híveit, odavetni övéit azokért, akik még nem az övéi. Befekteti övéit a kórházba, hogy az ige elől elzárkózó füleknek egy betegtárs tegyen bizonyágot a gyógyító Úrról. Engedi, hogy becsukják övéit a börtönbe, hogy a bűn fellegrárában is hangozzék a bűnbocsánat evangéliuma azok számára, akik különben nem hallanák. Hitetlen és keményszívű feljebbvalónak ad alázasos, hívő szolgát s azon keresztül áldja meg, mint Potifár házáat József által. /I. Móz. 39,1-5./

A gazdag ember nem figyelt Lázár életére, ezért Isten felfigyeltette őt Lázár halálára. „Lón pedig, hogy meghala a koldus.” /22. v./ Talán ott lehelte ki lelkét a gazdag kapujában. Talán otthoni vackán hunyta le szemét s egyszer csak üres maradt helye a gazdag házának kapujában. Mindegy. Egyszer a gazdagnak tudomásul kellett vennie, hogy elvégzett dolog, hogy az emberek meghalnak és akkor minden elvész, ami itt betöltötte életét. De a gazdag erre sem figyelt fel és nem kereste az örökkévalókat. Ezért késett el a megtéréssel.

Gondolkozz el ezen! Ma még szól az ige hozzád, ma még szemed előtt vannak Isten megtérésre hívogató gyermekei. Ma még nem lépte át küszöbödöt a halál, ma még lehet megtérned. Ne késlekedj, mert lehet, hogy rámegey az üdvösséged, mint a gazdag emberé! Isten Lelke ezért szorongat: Ne légy elkésett ember! Ámen.